

Η ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ (του Γιώργου Κολέμπα)

✘ [...] Η συντριπτική πλειοψηφία των κυβερνήσεων είναι φορείς της ιδεολογίας της «ανάπτυξης» και προωθούν το συγκεκριμένο παραγωγικό και καταναλωτικό μοντέλο που μας έχει φέρει μέχρι εδώ. Άρα δεν θα πρέπει να περιμένουμε και πολλά πράγματα από τους «από πάνω», εκτός και αν πιεσθούν από ένα παγκόσμιο κοινωνικό κίνημα . Από μια στρατηγική συμμαχία των «από κάτω» ενάντια στη Μόλυση, στον Καπιταλισμό και την Κλιματική Αλλαγή. Αυτή η στροφή θα εξασφαλισθεί μόνο αν οι «από κάτω» αποφασίσουν να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους.

[...] Η επιστροφή στην αγροτο-οικο-γεωργία, θα μας εξασφάλιζε και την ικανοποιητική παραγωγή τροφίμων και την αποφυγή της κλιματικής αλλαγής. Χρειάζεται να γίνει στροφή, να απορριφθεί το παγκόσμιο εμπορικό μοντέλο των πολυεθνικών και να επιλέξουμε τη λεγόμενη «αγροτική» γεωργία και το τελικό επακόλουθό της την οικο-γεωργία(το οικο- όχι μόνο με την έννοια του οικολογικού, αλλά και με την αρχαιοελληνική έννοια του «οίκου» που εξασφάλιζε το «ζειν») [...]

Πριν τη βιομηχανοποιημένη γεωργία, η παραγωγή τροφίμων στηριζόταν στην ανθρώπινη βιοενέργεια-μεγάλο μέρος των πληθυσμών ήταν αγρότες και ζωοεκτροφείς και πολλοί άνθρωποι εργαζόντουσαν πολύ στον τομέα της γεωργίας-καθώς και στην βιοενέργεια των ζώων που χρησιμοποιούνταν βοηθητικά στις αγροτικές εργασίες.

Στη βιομηχανική περίοδο μειώθηκε η χρήση της βιοενέργειας - μειώθηκαν οι αγρότες και η χρήση των ζώων στις εργασίες- και αυξήθηκε στο έπακρο η χρήση των μηχανών και των ορυκτών καυσίμων που τα κινούσαν. Η φθηνή ενέργεια από τα ορυκτά καύσιμα έκαναν τη χρήση των γεωργικών μηχανημάτων(τρακτέρ

κλπ.) οικονομικά συμφέρουσα σε σχέση με τα ανθρώπινα χέρια.

Η μηχανοποίηση της γεωργίας με τη σειρά της πολλαπλασίασε την παραγωγικότητα των ανθρώπων (έννας αγρότης π.χ. μπορούσε να αποδώσει «πολλαπλασιαστικά», όσο εκατοντάδες στο παρελθόν). Έτσι αυξήθηκε κατακόρυφα η παραγωγή φθηνών τροφίμων, ενώ μειώθηκε ο αγροτικός πληθυσμός παντού όπου υπήρξε βιομηχανοποίηση. **Στα πλαίσια όμως αυτού του κόσμου «δεν υπάρχει δωρεάν γεύμα»!**

Μειώθηκε η προσφορά βιοενέργειας; Αντικαταστάθηκε από την αύξηση της κατανάλωσης των άλλων μορφών ενέργειας κύρια της φθηνής των ορυκτών καυσίμων. **Έχουμε μάλιστα υπερκατανάλωσή της**, αφού στην μηχανοποιημένη παραγωγική διαδικασία της τροφής καταναλώνονται κατά μέσο όρο περισσότερες μονάδες ορυκτής ενέργειας για να παραχθεί μία μονάδα διατροφικής ενέργειας. Αυτό μπορούσε να γίνεται όσο υπήρχαν φθηνά ορυκτά καύσιμα και σε μεγάλες ποσότητες.

Σήμερα όμως υπάρχει μια αντιπαραγωγικότητα στη βιομηχανοποιημένη γεωργία. Και αυτό για 3 λόγους:

1. Τα αποθέματα των ορυκτών καυσίμων αρχίζουν να μειώνονται παγκοσμίως. Η εξόρυξη πετρελαίου π.χ. ξεπέρασε το κορυφαίο σημείο (Pick oil). Οι εταιρείες εξόρυξης συνεχίζουν σε δυσπρόσιτες περιοχές και σε μεγάλα βάθη ή χρησιμοποιούν καταστροφικές τεχνικές όπως το Fracking για το λιθοσφαιρικό αέριο, γιατί το εύκολο να εξορυχθεί πετρέλαιο –άρα και το φθινό-έχει τελειώσει. Έτσι θα αναγκασθούν να δαπανήσουν πολλά περισσότερα σε χρήματα και φυσικούς πόρους για να παραχθεί ένα βαρέλι πετρελαίου. Κάποια στιγμή η δαπάνη αυτή των πόρων για να εξαχθεί ένα βαρέλι, θα ξεπεράσει την αξία της απόδοσης ενός βαρελιού πετρελαίου, άρα η εξόρυξη θα γίνει αντιπαραγωγική.

2. Έχουμε εξάντληση των αποθεμάτων νερού και ως γνωστόν το νερό είναι απαραίτητο για την γεωργία. Μετά το 1980 κυρίως και με τις σύγχρονες μεθόδους ποτίσματος βασικά από τους μεγαλοαγρότες (αυτόματη άρδευση με μπεκ και μέρα μεσημέρι με

αποτέλεσμα την εξάτμιση μεγάλου μέρους του νερού), υπήρξε ανεύθυνη χρήση του νερού στη γεωργία. Υπήρξε επίσης έλλειψη προνοητικότητας από τα κράτη και κυρίως από τις εταιρείες ύδρευσης των πόλων που δεν επισκευάζουν τα τρύπια δίκτυα ύδρευσης με αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγάλες απώλειες νερού-μέχρι και 40% ή και 50% σε κάποιες περιπτώσεις. Παράλληλα η επιλογή υδροβόρων καλλιεργειών απαίτησαν γεωτρήσεις παντού(πχ. στον κάμπο της Θεσσαλίας μέχρι και 400 μέτρα βάθος) με συνέπεια την υποχώρηση, την υφαλμύρωση ή και την στέρωση πολύτιμων υδροφόρων οριζόντων. Από την άλλη η μέθοδος Fracking για την εξόρυξη του φυσικού αερίου από τα ίδια εδάφη που καλλιεργούνται δηλητηριάζει τον υδροφόρο ορίζοντα, με τα χημικά που χρησιμοποιούνται, ενώ καταναλώνει τεράστιες ποσότητες νερού και προκαλεί απόγνωση στους γειτονικούς αγρότες – με αρκετούς κερδοσκόπους να βλέπουν ευκαιρίες, από την εκμετάλλευση των αναγκών καθαρού νερού. Εξάλλου η κλιματική αλλαγή θα μειώσει τη χιονόπτωση με αποτέλεσμα να μειωθεί και η τροφοδοσία των υπαρχόντων πηγών νερού(οι αυξημένες καταρρακτώδεις βροχές δεν θα εμπλουτίζουν τις πηγές, γιατί το νερό τους με τους χειμάρους και τα ποτάμια καταλήγουν στη θάλασσα και όχι στον υδροφόρο ορίζοντα). Όλο και περισσότερες πηγές θα στερεύουν λοιπόν στο μέλλον με επίπτωση και στην παραγωγικότητα της γεωργίας.

3. Μειώνεται η δυνατότητα των οικοσυστημάτων για απορρόφηση των αυξημένων εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου και των άλλων καυσαερίων και απόβλητων της παραγωγικής διαδικασίας. Αυτό έχει διαπιστωθεί από πολλές επιστημονικές μελέτες. Το αποτέλεσμα είναι ήδη εδώ. Η περίσσεια αυτών των αερίων που δε μπορούν να απορροφηθούν από τη βιόσφαιρα και τους ωκεανούς καταλήγουν στην ατμόσφαιρα. Εδώ έχουμε αύξηση της περιεκτικότητάς τους(έφθασαν σε ύψος ρεκόρ το 2013 του «ισοδύναμου» διοξειδίου του άνθρακα(βλέπε: <http://www.topikopoiisi.com/902rhothetarhoalpha/-wmo-2013>) με αποτέλεσμα την αποσταθεροποίηση του κλίματος. Οι ενδείξεις για επικείμενη κλιματική αλλαγή υπάρχουν ήδη εδώ και κάποια χρόνια. Και φαίνεται ήδη η μείωση της παραγωγικότητας

της γεωργίας λόγω επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Ένας επιπλέον λόγος, ο οποίος όμως δεν αφορά μόνο τη βιομηχανική γεωργία, αλλά και την εναλλακτική γεωργία που αρχίζει να αναπτύσσεται, είναι ότι αρχίζουν να μειώνονται οι μέλισσες παντού. Αυτές δεν παράγουν μόνο μέλι, αλλά επεικονιάζουν το 90% των φυτών, όντας μια τεράστια εργατική δύναμη, που θα είναι αδύνατο να αντικατασταθεί από την ανθρώπινη. Αν εκλείψουν όπως αρχίζει να συμβαίνει ήδη στις ΗΠΑ (μέχρι και 60%-70% μείωση στα σμήνη τους) και στην Ευρώπη [\[1\]](#) (έχει ανησυχήσει και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή), τότε θα υπάρξει σίγουρα μείωση των συγκομιδών στο 90% των καλλιεργειών τουλάχιστον.

Για τους παραπάνω λόγους, όταν γίνουν αυτοί αντιληπτοί από τους κάθε είδους «επενδυτές» του αγροδιατροφικού συστήματος, θα έχουμε και την όξυνση της αγροδιατροφικής κρίσης. Θα έχουμε ένα πραγματικό κραχ, που μπροστά του θα ωχριά το πρόσφατο χρηματοπιστωτικό κραχ. Θα πάψουν να υπάρχουν φθηνά τρόφιμα, γιατί θα αυξηθούν στο έπακρο τα κόστη της καλλιέργειας-εκτροφής, της συγκομιδής, της αποθήκευσης, της συντήρησης, της ψύξης, των μεταφορών και της διανομής.

Τα πρώτα δείγματα αυτής της κρίσης τα βλέπουμε ήδη:

- Ενώ η παγκόσμια προσφορά τροφίμων-προς το παρόν- είναι παραπάνω από επαρκής, ταυτόχρονα 1 δισ. ανθρώπων υποσιτίζεται
- Οι κλιματικές αλλαγές οδηγούν σε μείωση και καταστροφή παραγωγής
- Αύξηση ζήτησης στην ΝΑ Ασία- άνοδος πολυπληθών μεσαίων τάξεων και αλλαγή διατροφικού μοντέλου (αύξηση της ζήτησης και εδώ σε ζωικά προϊόντα).
- Κερδοσκοπία στις τιμές στο χρηματιστήριο των δημητριακών
- Το 30% της παραγόμενης τροφής πάει στα σκουπίδια.

Σύμφωνα με τον FAO, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων: 1,3

δισεκατ. τόνοι τροφίμων καταλήγουν κάθε χρόνο στα σκουπίδια και τις χωματερές, χωρίς να καταναλωθούν. Για να παραχθεί όλη αυτή η πεταμένη τροφή καλλιεργούνται κάθε χρόνο από τους αγρότες 14 δισεκ. στρέμματα, δηλαδή το 28% των συνολικών καλλιεργούμενων εδαφών.

- Έλεγχος παραγωγής-διανομής τροφής από μεγάλες πολυεθνικές: π.χ. 5 πολυεθνικές ελέγχουν το 75% των σιτηρών, 2 το 50% της παραγωγής μπανάνας, 3 τη παγκόσμια παραγωγή τσαγιού, ενώ 30 πολυεθνικές ελέγχουν το 1/3 των επεξεργασμένων τροφών.

- Οι γεωργοί βασικά είναι παραγωγοί πρώτων υλών για τη βιομηχανία και όχι για τον εαυτό τους, τις κοινότητές τους και τις τοπικές αγορές.

- Οι καταναλωτές είναι εξαρτημένοι πλήρως από την αγορά μέσω των αλυσίδων. Πληρώνουν μέχρι και 4-6 φορές παραπάνω από την τιμή παραγωγού.

- Έχουμε παρακμή υπαίθρου, μείωση αγροτικού πληθυσμού, συρρίκνωση αγροτικών κοινοτήτων και εσωτερικούς-εξωτερικούς μετανάστες.

Μεγάλες εκτάσεις χρησιμοποιούνται για ζωοτροφή με απώλεια αρχικής ενέργειας κατά 65-90%: στα βιομηχανοποιημένα συστήματα καταναλώνονται 300 μονάδες πόρων, για να παραχθούν 100. Η βιομηχανική γεωργία να είναι πλέον αντιπαραγωγική, ενώ η καλλιέργεια ενεργειακών φυτών για αγροκαύσιμα διεκδικεί μεγάλες εκτάσεις υπέρ του «οδηγού» και εις βάρος του «υποσιτισμένου».

- Έχουμε πατεντοποίηση των σπόρων και των ποικιλιών με «βιοπειρατεία» των γενετικών πόρων από τις εταιρείες.

- Το συνολικό παγκόσμιο αγροτοδιατροφικό σύστημα(παραγωγή, συντήρηση, συσκευασία, ψύξη, μεταφορές γεωργ. προϊόντων, διανομή στα σουπερμάρκετς κ.λπ.) είναι υπεύθυνο σχεδόν για το 50% του φαινομένου του «θερμοκηπίου».

Ποια θα μπορούσε να είναι η απάντηση στην επερχόμενη αυτή κρίση;

Η επιστροφή στην αγροτο-οικο-γεωργία, θα μας εξασφάλιζε και την ικανοποιητική παραγωγή τροφίμων και την αποφυγή της κλιματικής αλλαγής.

Χρειάζεται να γίνει στροφή, να απορριφθεί το παγκόσμιο εμπορικό μοντέλο των πολυεθνικών και να επιλέξουμε τη λεγόμενη «αγροτική» γεωργία και το τελικό επακόλουθό της την οικο-γεωργία(το οικο- όχι μόνο με την έννοια του οικολογικού, αλλά και με την αρχαιοελληνική έννοια του «οίκου» που εξασφάλιζε το «ζειν»)

Τι σημαίνει αυτό;

Σημαίνει στροφή στη γεωργία που θα στοχεύει στην όλο και μεγαλύτερη αυτοδυναμία της αλυσίδας: αγρότης – κοινότητα – περιοχή – επικράτεια. Για τους αγρότες σημαίνει ότι θα παράγουν πρώτα για τις ανάγκες τις δικές τους (τουλάχιστον να παράγουν ένα μέρος της τροφής τους) και στη συνέχεια να παράγουν για τις ανάγκες της περιοχής τους και της χώρας.

Από ανάγκη πρέπει να εφαρμόσουν αυτό που λέγεται «πολυλειτουργικότητα». Η δραστηριότητά τους να έχει πολλές πλευρές: οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική. Η δουλειά τους θα έχει και κάποια πλευρά μη άμεσα κερδοφόρα, όπως π.χ. για την αποκατάσταση της ισορροπίας στην περιοχή. Θα παράγουν, θα μεταποιούν οι ίδιοι το προϊόν τους και θα το διακινούν δημιουργώντας θέσεις εργασίας. Θα προστατεύουν το περιβάλλον, θα αποκτούν σχέσεις με την τοπική κοινωνία και θα γίνονται παράγοντες ζωής της κοινότητας, προωθώντας την κοινοτική αντίληψη και βοηθώντας να κρατηθεί ζωντανή η περιοχή τους και γενικότερα η κοινωνία της υπαίθρου.

Ξεφεύγοντας απ' τη νοοτροπία της απλής εμπορευματικής διαδικασίας, όπου ο αγρότης παράγει για να παραδώσει στον έμπορο ή το βιομήχανο και στη συνέχεια να εισπράξει και να τρέφεται ο ίδιος και η οικογένειά του απ' το σούπερ μάρκετ, θα

εμπλουτίσει με τέτοια στοιχεία τη ζωή του, που θα την κάνει επιθυμητή και για τα παιδιά του, ώστε να μη φεύγουν απ' τον τόπο τους.

Αποφεύγοντας σε μεγάλο βαθμό τους μεσάζοντες, θα παίρνει σωστές και δίκαιες τιμές. Απ' την άλλη, τη στιγμή που ο πολυλειτουργικός αγρότης θα παράγει και για τον εαυτό του, είναι φανερό ότι θα μπει πιο εύκολα στη λογική της υγιεινής τροφής, γιατί δεν θα θέλει να τρώει τα δηλητήρια, που πριν με ελαφριά καρδιά χρησιμοποιούσε, επειδή παρήγαγε για την απρόσωπη αγορά.

Έτσι θα στραφεί πιο εύκολα προς την Οικολογική γεωργία (με τη μορφή των βιοκαλλιεργειών, της βιοδυναμικής καλλιέργειας ή της φυσικής και περμακουλτούρας). Επίσης πιο εύκολα θα αναδιαρθρώσει τις ανάγκες του και θα ξεφύγει απ' τον καταναλωτισμό και τις εξωτερικές εισροές. Θα αναγκασθεί να επανέλθει σε είδη και ποικιλίες που δεν θα χρειάζονται χημική υποστήριξη, αλλά θα είναι δοκιμασμένες στην περιοχή, δηλ. στις ξεχασμένες ντόπιες ποικιλίες και ράτσες και θα ξεφύγει απ' τα υβρίδια και απ' τα γενετικά τροποποιημένα.

Και δεν θα παράγει μόνο αρκετά και υγιεινά προϊόντα με τον τρόπο που θα καλλιεργεί και θα αντιμετωπίζει το έδαφος και τα άλλα είδη ζωής. Όντας αναγκασμένος να εξυγιάνει πρώτα -πρώτα το έδαφος και να φροντίζει να έχει όλο και περισσότερη οργανική ουσία, που είναι απαραίτητη για την παραγωγή του, θα συμβάλει αντικειμενικά και στη λύση για την αποφυγή της κλιματικής αλλαγής. Το πώς το εξηγούμε στο κείμενό μας: Γεωργία και Κλιματική Αλλαγή στο: <http://www.topikopoiisi.com/theta941sigmaepsiloniotasigmaf/13>

Η αειφόρος μικρής κλίμακας οικογενειακή γεωργία είναι εντάσεως εργασίας (άρα δημιουργεί πολύ περισσότερες θέσεις εργασίας από την μηχανοποιημένη γεωργία) και απαιτεί λίγα καύσιμα, αυτή θα συνεισφέρει σε μεγάλο βαθμό και στην «ψύξη» της γης.

Μια τέτοια ριζική αλλαγή των μεθόδων καλλιέργειας και εκτροφής καθώς και του τρόπου διατροφής μας θα απαιτήσει σαφώς θεμελιώδεις αλλαγές. Οι τρέχουσες πολιτικές κατά των αγροτογεωργών, όπως οι νόμοι που ευνοούν την ιδιωτικοποίηση και την μονοπώληση των σπόρων και οι κανονισμοί για την προστασία των εταιρειών, οι οποίοι έχουν εξοντώσει τα παραδοσιακά συστήματα τροφίμων, θα έπρεπε να καταργηθούν. Οι υπάρχουσες τάσεις για αυξημένη συγκέντρωση της γης και για επέκταση της βιομηχανικής γεωργίας θα πρέπει να αντιστραφούν:

- Εκατομμύρια γεωργών -αγροτικών κοινοτήτων θα πρέπει να αποκτήσουν τη δυνατότητα να κάνουν τις απαραίτητες αμειψισπορές, να οργανώνουν την αγρανάπαυση και να δημιουργούν βοσκότοπους, ώστε να μπορούν να επιστρέφουν στο έδαφος πάνω από 7 δισεκατομμύρια τόνους οργανικής ουσίας κάθε χρόνο.

- Προώθηση υγιούς και βιώσιμης ενεργειακής πολιτικής. Αυτό περιλαμβάνει κατανάλωση λιγότερης ενέργειας, παραγωγή βιοαερίου και ηλιακής ενέργειας στα αγροκτήματα – και όχι σε μεγάλο βαθμό προώθηση της παραγωγής βιοντίζελ, όπως συμβαίνει σήμερα.

- Εφαρμογή γεωργικών και εμπορικών πολιτικών σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την υποστήριξη της τοπικής παραγωγής- διανομής-αγοράς-κατανάλωσης τροφίμων με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αυτοδυναμία -αυτάρκεια. Αυτό περιλαμβάνει την απαγόρευση των επιδοτήσεων που οδηγούν σε ντάμπινγκ των φτηνών τροφίμων στις αγορές.

- «Από-ανάπτυξη» στη παραγωγή κρέατος για μια ζωοεκτροφή στα πλαίσια ολοκληρωμένων αγροκτημάτων.

- Εκπαίδευση αντίστοιχη των πολυλειτουργικών αγροτών και των νέων γενιών μέσα από την αντίστοιχη στροφή του εκπαιδευτικού συστήματος

Όλα τα προηγούμενα απαραίτητα μέτρα -με τα υφιστάμενα καθεστώτα διακυβέρνησης- θα χρειασθεί να παρθούν από τις κυβερνήσεις παντού.

Όμως η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των κυβερνήσεων είναι φορείς της ιδεολογίας της «ανάπτυξης» και προωθούν το συγκεκριμένο παραγωγικό και καταναλωτικό μοντέλο που μας έχει φέρει μέχρι εδώ. Άρα δεν θα πρέπει να περιμένουμε και πολλά πράγματα από τους «από πάνω», εκτός και αν πιεσθούν από ένα παγκόσμιο κοινωνικό κίνημα . Από μια στρατηγική συμμαχία των «από κάτω» ενάντια στη Μόλυση, στον Καπιταλισμό και την Κλιματική Αλλαγή. Αυτή η στροφή θα εξασφαλισθεί μόνο αν οι «από κάτω» αποφασίσουν να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους.

Με ποιο τρόπο; Αυτό είναι το ερώτημα που θα χρειασθεί να απαντηθεί στο επόμενο –όσο γίνεται πιο άμεσο-διάστημα.

Για τη χώρα μας, που το ζοφερό αύριο το βιώνουμε ήδη, μπορούμε να διατυπώσουμε πιο συγκεκριμένα βήματα για να αντιμετωπίσουμε την επερχόμενη διατροφική κρίση:

- Η «Αγροτική» γεωργία, οικο-γεωργία που θα ικανοποιεί τις βιοτικές ανάγκες της αλυσίδας: αγρότης-κοινότητα-δήμος-περιοχή-χώρα.
- Ο «Πολυλειτουργικός» αγρότης με ολοκληρωμένα αγροκτήματα με πολλά διαφορετικά είδη ζωντανών-ζωϊκών, φυτικών, με βελτιωμένο έδαφος και περιβάλλον, με ντόπια βιοποικιλότητα, με μεταποίηση-διάθεση προϊόντων με κοινοτίστικη αντίληψη για αναζωογόνηση της υπαίθρου και όχι για τις επιδοτήσεις.
- Η μετατροπή της χώρας σε ζώνη οικο-καλλιέργειας, ελεύθερης από μεταλλαγμένα, με πέρασμα από το χημικό τρόπο παραγωγής σε βιολογικό, βιοδυναμικό ή φυσικό τρόπο παραγωγής καθώς και της αεικαλλιέργειας (permaculture). Τα με τέτοιο τρόπο παραγόμενα προϊόντα θα έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα και για τις εξαγωγές τους.
- Η λογική της υγιεινής τροφής(παραγωγή και για τον ίδιο και για την τοπική αγορά και όχι για την απρόσωπη αγορά).
- Αποφυγή των μεσαζόντων- σωστές και δίκαιες τιμές, με βιώσιμη παραγωγή της εγγύτητας για ικανοποίηση βιοτικών αναγκών μέσω

της διανομής της εγγύτητας(μικρές διαδρομές από την παραγωγή στην κατανάλωση).

- Αναδιάρθρωση αναγκών- αντικαταναλωτισμός – μείωση εξωτερικών εισροών-ανθεκτικές ντόπιες ποικιλίες και ράτσες(ΠΟΠ, ΠΓΕ, κ.λ.π.). Αποκατάσταση του μεσογειακού διατροφικού μοντέλου με μείωση της κατανάλωσης κρέατος.

- Μεταποίηση των γεωργικών σε προϊόντα διατροφής και ένδυσης(π.χ. ανασύσταση κλωστοϋφαντουργείων, που σήμερα έχουν μετακομίσει σε γειτονικές χώρες χαμηλού εργατικού κόστους, ανασύσταση της βιομηχανίας ζάχαρης).

- Εξοικονόμηση και αυτοπαραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ εγκαθιστώντας στα υπόστεγα, στις αποθήκες, στα σπίτια κ.λπ. μικρά αποκεντρωμένα συστήματα.

- Αγροτουρισμός(ταυτόχρονα ξενοδοχοί, μάγειροι, κ.λ.π). Κατάργηση λεηλασίας θάλασσας από τα μεγάλα αλιευτικά, αναζωογόνηση με την παράκτια αλιεία.

- Αναβλάστηση δασών, σταμάτημα ερημοποίησης, αποκατατάσταση άγριας φύσης, ποταμών λιμνών παραλιών, αναζωογόνηση εδαφών αποκαθιστώντας την οργανική ύλη και τον εδαφολογικό άνθρακα, ώστε να απορροφήσουμε τα επόμενα χρόνια τη περίσσια του διοξειδίου του άνθρακα της ατμόσφαιρας(αιτία για τη κλιματική αλλαγή-καταστροφή που έρχεται αν δεν το κάνουμε).

- Ομάδες-συνεταιρισμοί νέας μορφής(με άμεση δημοκρατία στα πλαίσιά τους), κολεκτιβίστικες δομές αγροτικής παραγωγής, «διευρυμένες» οικογένειες, οικοκοινότητες(κοινό ταμείο), εναλλακτικά δίκτυα διανομής, συνεταιρισμοί παραγωγοκαταναλωτών, «καλάθια» και μικρά συνεταιριστικά μαγαζιά, συνεργασία με κινήματα καταναλωτών για «κοινωνικά στηριζόμενη γεωργία».

- Δίκτυα διανομής και ανταλλαγής προϊόντων-υπηρεσιών με τοπικά νομίματα ή αχρήματα.

- Διάθεση δημόσιας και δημοτικής γης σε νέους αγρότες και ομάδες ανέργων για μετεγκατάσταση. Καταλήψεις κρατικής και εκκλησιαστικής γης από κινήματα ανέργων-σε περίπτωση που δεν τους διατίθεται- για προσπάθεια αυτοαξιοποίησης της παραγωγικής τους δυνατότητας-εγκατάσταση σε παρατημένα χωριά.
- Καλλιέργεια αστικής και περιαστικής δημοτικής γης –δημοτικοί λαχανόκηποι από κινήματα γειτονιάς, από συνταξιούχους ή «καλλιεργητές του σαβατοκύριακου» και του «ελεύθερου χρόνου».
- Εσωτερική αντίστροφη μετανάστευση(όχι εξωτερική στην οποία στρέφονται πολλοί άνεργοι νέοι σήμερα) με συλλογικές μετεγκαταστάσεις ανέργων νέων των πόλεων στην περιφέρεια, σε χώρους αυτοπαραγωγής και αυτοδιαχείρισης.
- Το σημερινό 9-10% των ελλήνων αγροτών δεν μπορούν να θρέψουν το υπόλοιπο 90% με υγιεινά προϊόντα διατροφής. Για την αυτάρκεια θα χρειασθεί να ασχοληθούν περισσότεροι με τη γεωργία. Περισσότερα για την επιστροφή στη γεωργία στο: <http://www.topikopoiisi.com/3/post/2012/09/34.html>

Κοινωνικοποίηση –τοπικοποίηση του αγροτοδιατροφικού τομέα, και όχι εταιριοποίησή του(πράγμα που επιδιώκεται από την Ε.Ε). Μόνο τότε ο τομέας θα αναδειχθεί σαν κινητήρας που θα βγάλει τη χώρα από το σημερινό αδιέξοδο.

Όλες οι προηγούμενες προτάσεις δε θα πρέπει να περιμένουμε να τις υλοποιήσει η σημερινή κυβέρνηση των «μνημονίων», ούτε πιθανά μια αυριανή κυβέρνηση της αριστεράς. Μπορούν να υλοποιηθούν από τώρα, από τους «από κάτω» της ελληνικής κοινωνίας, αρκεί να αποφασίσουν να παρατήσουν την «γκρίνια», να βγουν από την σημερινή τους «απάθεια» και να κινηθούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Τα 3000 κοινοτικά εγχειρήματα της κοινωνικής και αλληλέγγυας συνεργατικής οικονομίας που έχουν δημιουργηθεί τελευταία στη χώρα, δείχνουν ότι κάτι άρχισε να κινείται. Αυτά πρέπει να στηριχθούν από όλους και ιδίως από τους νέους και άνεργους

–που δεν θα πρέπει να επιλέγουν τη φυγή προς το εξωτερικό-και να επεκταθούν σε όλα τα επίπεδα.

Γιώργος Κολέμπας

–

Άρθρο δημοσιευμένο στα πλαίσια της [έρευνας για τις αιτίες και τις λύσεις της κρίσης](#).

[1] Για τις αιτίες που εξαφανίζονται οι μέλισσες διαβάστε την ανάρτησή μας:

http://topikopoiisi.blogspot.de/2010/12/blog-post_14.html

Πηγή/φωτό (ΑΠΕ-ΜΠΕ): tvxs.gr